

O NOUĂ AȘEZARE STARȚEVO-CRIȘ DESCOPERITĂ ÎN JUD. BACĂU

de SILVIA IACOBESCU

În anul 1991 am efectuat un sondaj arheologic în așezarea Criș identificată prin cercetări de suprafață pe teritoriul satului Leontinești (com. Ardeoani), în punctul „Podiș“.

Așezarea este situată pe terasa mijlocie a Tazlăului, în partea dreaptă a șoselei naționale Bacău-Moinești, la aproximativ 1 km de aceasta și la jumătatea distanței dintre satele Leontinești și Măgirești. În trecut, în apropiere era vechea albie a Tazlăului, iar în prezent curge piriul Frasin, un afluent al acestuia.

Sondajul a avut ca scop stabilirea stratigrafiei așezării și delimitarea întinderii ei.

În funcție de configurația terenului a fost trasată secțiunea S I de 40 x 2 m, orientată NE-SV și S II de 10 x 1 m, în prelungirea acesteia, la o distanță de 10 m.

În SI situația stratigrafică a fost următoarea

— strat vegetal gros de 15—20 cm, de culoare cenușie cu textură granulosoasă.

-- strat de culoare brun-cafeniu, gros de 30—40 cm, în care apar materiale Criș ;

— strat galben. lutos, steril din punct de vedere arheologic.

În SI urmele stratului de cultură sînt mai bogate. În careul 8—9, la — 0,40 m am surprins urmele unei locuințe de suprafață sub forma unor fragmente dispersate de chirpic și aglomerări ceramice.

Din motive obiective nu am putut dezveli această locuință pentru a-i putea preciza forma și dimensiunile. Inventarul a constatat din fragmente ceramice, patru lame de silex, un fragment de altăraș și un inel de piatră calcaroasă de culoare alb-verzuie, bine lustruit.

Ceramica descoperită în așezare se încadrează în două categorii de uz comun și semifină.

Pasta primei categorii conține ca degresant pleavă, nisip și pietriș, este arșă inegal, prezentînd în spărtură un miez negru sau brun. Cea de-a doua categorie folosește ca degresant nisipul, este bine frămîntată

și pare să fi fost netezită de un obiect special. Culoarea variază de la roșu-cărmiziu spre galben închis și cenușiu.

Din cauza stării fragmentare a ceramicii, formele vaselor sînt mai greu de reconstituit. Majoritatea fragmentelor provin de la vase mari de provizie, cu pereții groși, buza dreaptă sau evazată, acoperită cu barbotină organizată.

Au mai fost identificate castroane și străchini cu fundul plat sau profilat și buza dreaptă, sau cu pereții oblici și gura largă, cești, vase cu picior. S-au păstrat întregi două picioare de vas (unul tronconic și altul cvadrilobat și trei fragmentare).

Rețin atenția fragmentul de altăraș lucrat în pastă fină de culoare gălbuie, decorat cu linii incizate în zig-zag și o protomă în formă de cap de pasăre, modelată în lut de culoare cărmizie.

Cea mai mare parte a fragmentelor ceramice sînt nedecorate, dar se întilnesc și elemente de decor. Cele mai frecvente sînt impresiunile făcute cu unghia, ciupiturile răspîndite pe suprafața vasului, uneori dispuse în șiruri, impresiuni în formă de fagure, briuri alveolate, barbotină neorganizată și organizată, linii incizate dispuse în rețea sau în zig-zag, butoni dispuși cîte doi sau trei, torți în formă de bandă lată perforată orizontal sau vertical, torți cu secțiunea ovală, rotundă sau în formă de șa, etc. Pînă în prezent nu s-a descoperit nici un fragment ceramic care să prezinte urme de pictură.

Materialul litic descoperit constă din nuclee și lame de silex, obsidian și gresie silicioasă, o teslă și trei toporașe de marnă, un fragment de rișniță și două pîrcutoare de gresie.

Uneltele de lut sînt reprezentate doar printr-o greutate pentru războiul de țesut, lucrată într-o pastă de culoare roșie-cărmizie, de formă piramidală, perforată în partea superioară.

Din analiza materialelor descoperite rezultă că locuitorii acestei așezări se ocupau cu agricultura și probabil și cu creșterea animalelor, deși deocamdată nu avem dovezi în acest sens. În săpătură nu am găsit oase de animale domestice și nici unelte confecționate din acest material, dar ele au fost găsite în cadrul așezării, prin cercetările de suprafață efectuate. Presupunem de asemenea că triburile Criș cunoșteau exploatarea sării din izvoarele de slatină aflate în apropiere, izvoare exploatare în perioada următoare (cultura Cucuteni).

Avînd în vedere caracterul limitat al sondajului, este greu de precizat cronologia așezării. Ținînd seama de unele caracteristici ale ceramicii (de exemplu unele influențe vincene), prin analogie cu descoperirile efectuate în așezările de la Vermești-Comănești¹, Bălăneasa-Livezi (jud. Bacău), Trestiana² (ultimul nivel) și Perieni³ (jud. Vaslui), Glă-

1. Dan Monah, în „Carpica“, VIII, 1976, p. 25; Ștefan Cucos, în „Mem. Antiq.“, II, 1970, p. 481—486.

2. E. Popușoi, în „Cercetările istorice (serie nouă)“, XI, Iași, 1980, p. 105—134.

3. M. Petrescu-Dîmbovița, în „Materiale“ III, 1957.

văneștii Vechi ⁴ și Balș ⁵ (jud. Iași), pledăm pentru o etapă târzie a culturii Criș (Criș IV) ⁶.

Sperăm ca în campaniile viitoare să putem delimita suprafața așezării și să aducem la lumină noi dovezi privind cultura materială și spirituală a comunității Criș din această parte a Moldovei

*L'ÉTABLISSMENT NÉOLITHIQUE DÉCOUVERT A LEONTINEȘTI
(DÉP. DE BACĂU)*

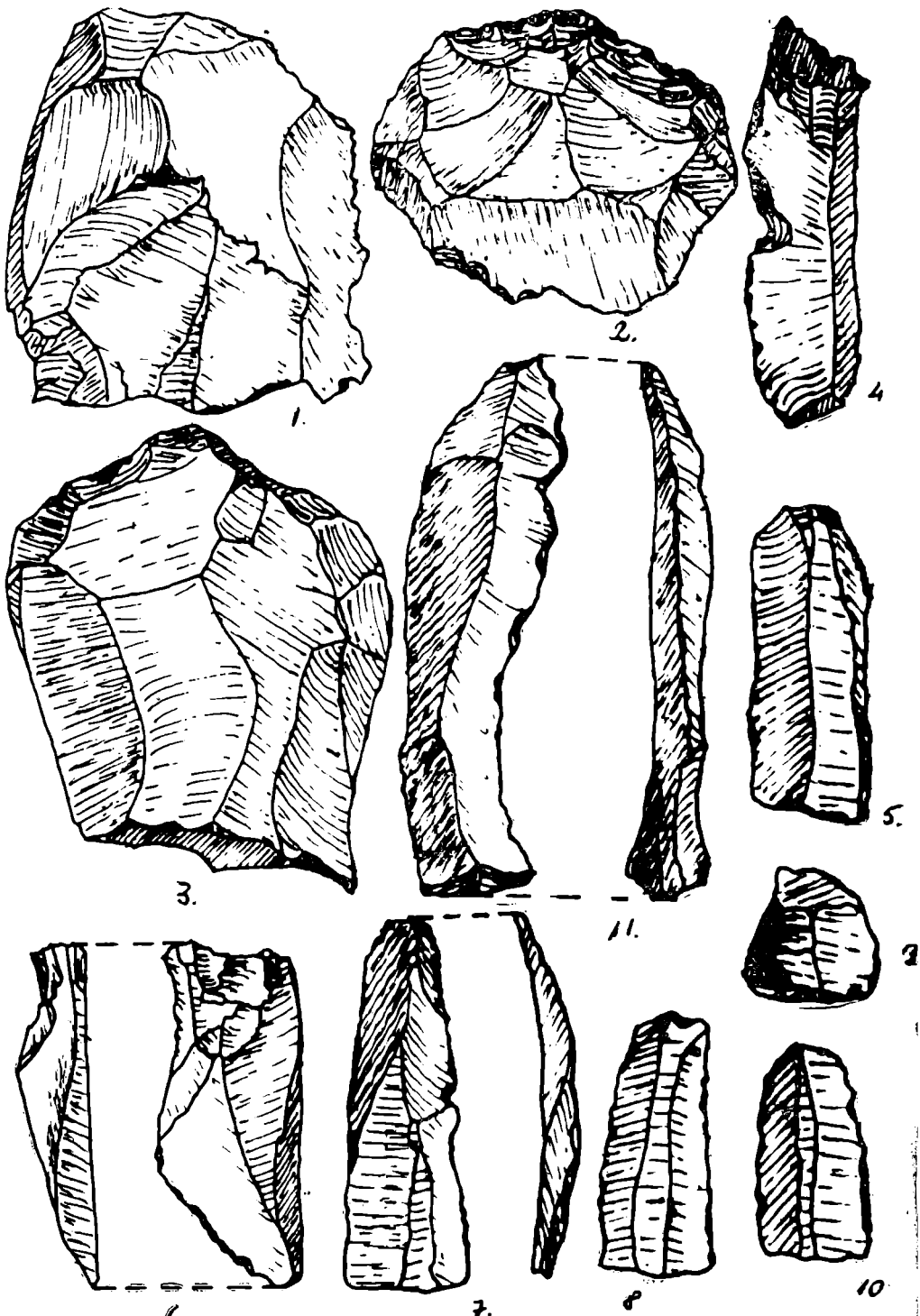
Résumé

L'auteur présente les résultats des fouilles archéologiques effectuées en 1991 dans l'habitat néolithique Criș de Leontinești (côm. Ardeoani dép. Bacău). On présente la céramique et les outils en silex et en pierre datant de la phase finale de la culture Criș (Criș, IV).

4. E. Cornșa, în „Aluta“, I, 1970, p. 39—40.

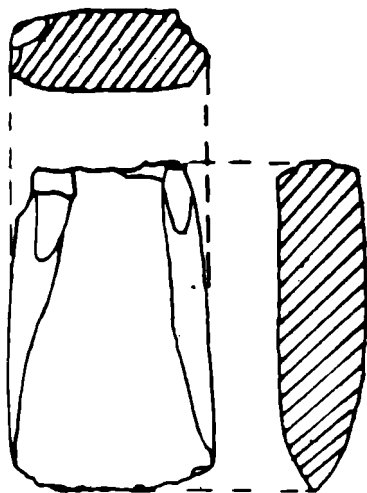
5. E. Popușoi, în „Arh. Mold“, IX, 1980, p. 7—17.

6. Pentru probleme privind evoluția și cronologia culturii Criș, vezi N. Ursulescu, în „Suceava“, X, 1983, p. 261—382.

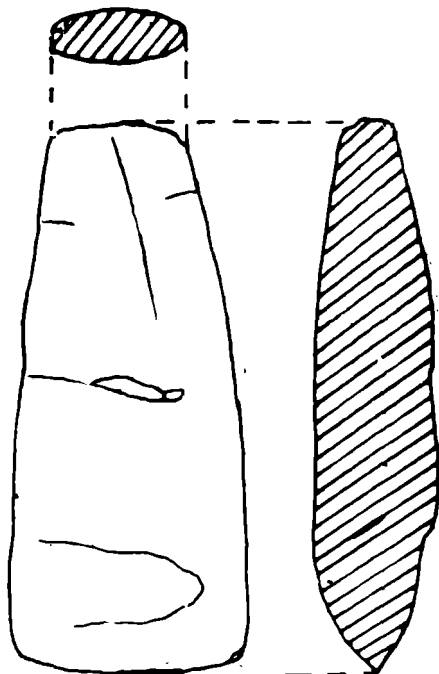

Pl. 1 — Unelte de silex : 1—3 nuclee, 4—11 lame.

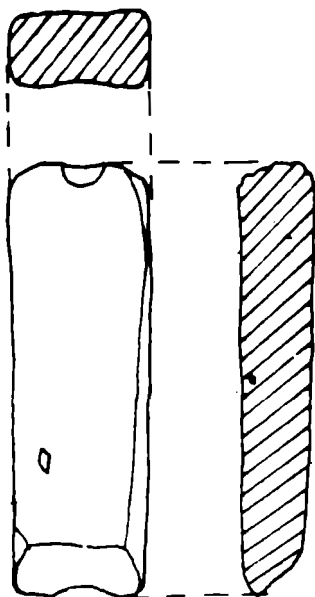
Pl. 1 — Outils en silex

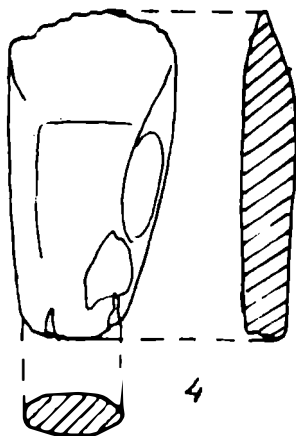
1

2

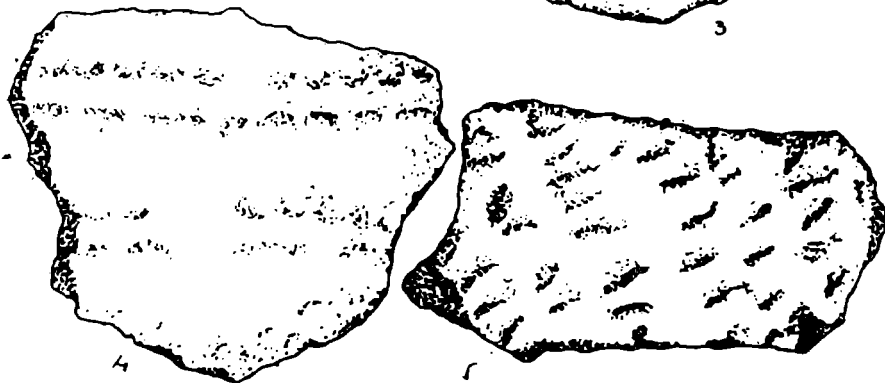

3

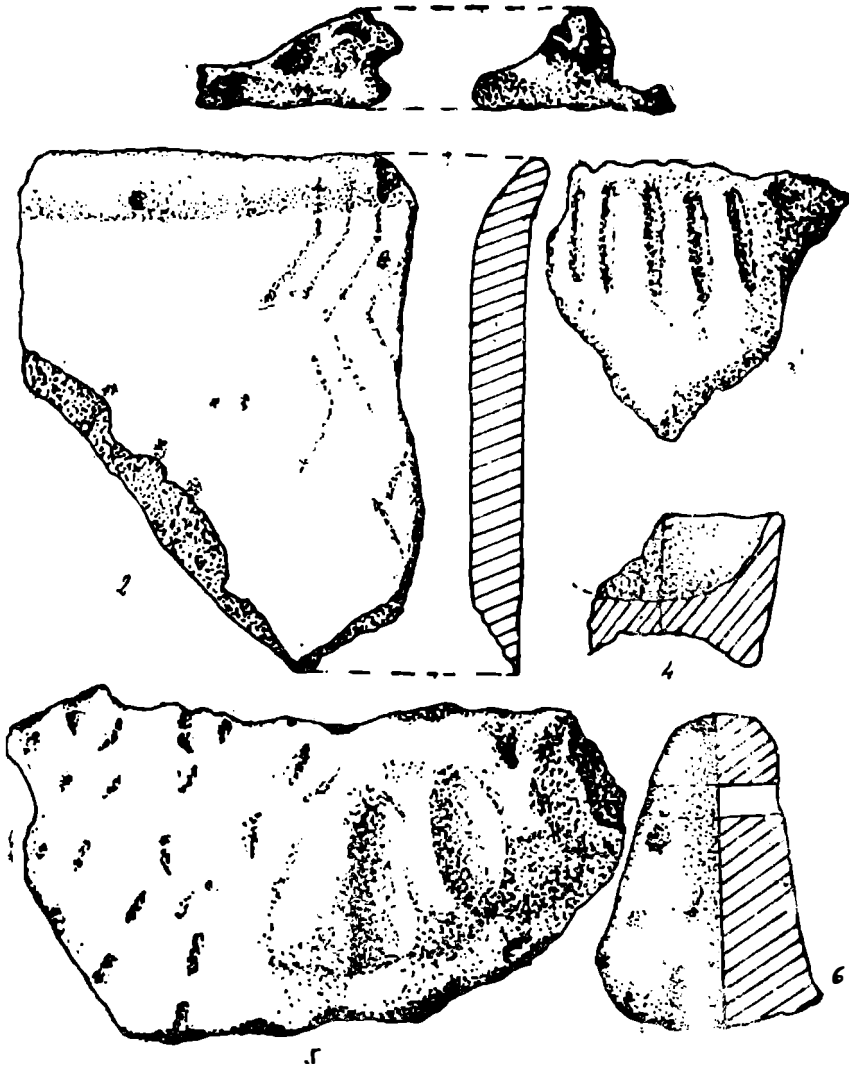

4

Pl. 2 — Topoare de piatră neperforate.
Pl. 2. — Haches en pierre.

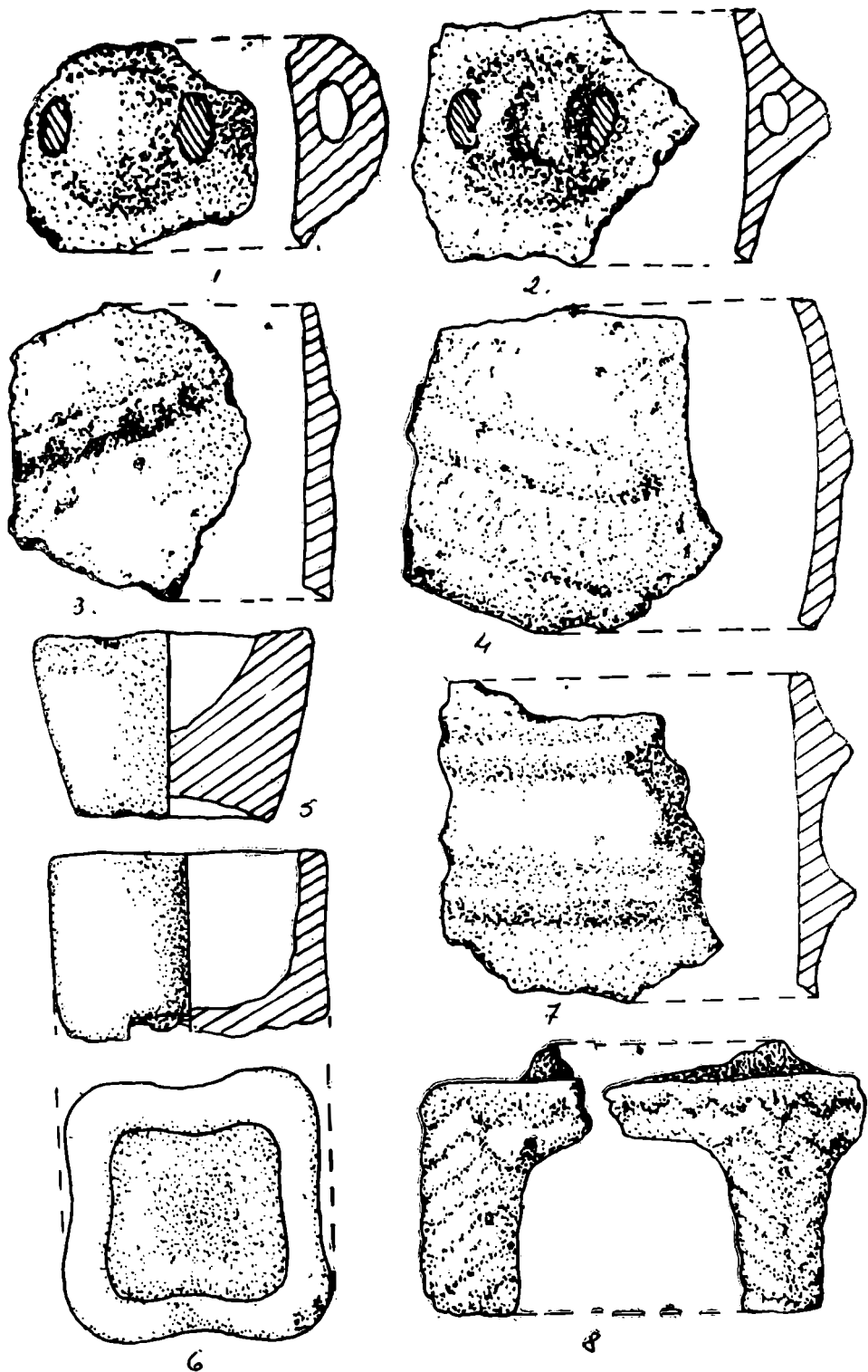

Pl. 3 — Fragmente ceramice Criș (1—5), obiecte de podoabă (6).
Pl. 3 — Fragments céramiques Criș.

Pl. 4 — Protomă avimorfă (1), fragmente ceramice Criș (2—5), greutate de lut ars (6).

Pl. 4 — Protome avimorphe (1) ; fragments céramique (2—5), poids (6).

Pl. 5 — Fragmente ceramice: tortițe (1—2); picioare de vas (5—6); fragmente de altăraș (8).

Pl. 5. — Fragments céramiques Cris.

<http://www.cimec.ro> / <http://cmiabc.ro>